

Szerkesztőség:

II-ik kerület 460. házszám,
hová a lap szellemi részét
illető közlemények kü-
lendők.

Kéziratok vissza nem
adatnak.

ABONY

Kiadóhivatal:

SZERDAHELYI JÁNOS
könyvnyomdája, hová az
előfizetési pénzek, a hirde-
tések és ezeknek díjai, va-
lamint a felszólamlások kü-
lendők.

TÁRSADALMI, KÖZGAZDASÁGI ÉS SZÉPIRODALMI LAP. — MEGJELEN MINDEN VASÁRNAP.

Előfizetési díj:

Helyben házhoz hordva és vidékre küldve egész
évre 8 korona, fél évre 4 korona, negyed évre
2 korona. Egyes szám ára 16 fillér.

Felelős szerkesztő:
TEMESKÖZY GERZSON.

Főmunkatársak:
VEVERÁN ISTVÁN. VÉLI MIKSA.
Kiadótulajdonos: SZERDAHELYI JÁNOS.

Hirdetmények,

nyiltterek, valamint hirdetési díjak, közvetlen a kiadó-
hivatalhoz küldendők. Nyilttér száma 1 korona.

Márczius 15-én.

Hol vagytok és hányan ti öreg honvédek?
Kik egykor e napon arra esküvétek,
Hogy a mit e nagy nap a magyarnak hozott,
Halálig véditek a megnyert népjogot.
Roskadó lábbon bár, jöjjetek, jöjjetek,
Emeljétek büszkén megőszült fejétek,
És kiáltátok a mai nemzedéknek:
„Őrizzétek meg, mit mi szereztünk néktek.“
Tanítsatok meg — az Isten szerelméért,
Hogy kell lelkesülni egy-egy nagy eszéért?

Hol vagytok rég porló hősök szellemei,
Dicsőült vértanú-lelkeknek ezrei?

Kik azért, mit e nap a nemzetnek adott,
Vagyont, vért, életet, mindent áldoztatok.

Az ős hadak útján jertek ti is, jertek,
E satnyuló népre tán még rá ismertek.

Lelket rázó hangon kiáltatok le ránk:
„Éljétek jól azzal, miért mi meghalánk!“

S tanítsatok meg — az Isten irgalmaért —
Hogy kell meghalni a népjogért s hazáért?

Abony, 1900. márczius 10.

Bácsi.

Márczius 15.

Légy üdvözölve a nagy napnak már-
czius tizenötödikének emléke, századok kö-
zéppontja a magyar nemzet történetében;
mely fel tudtál rázni egy országot tespedé-
séből, szét birtad tördelni 800 évnek meg-
rozsdásodott bilincseit!

TÁRCZA.

Tavaszi.

Elmult a tél, szellő-szárnyin
Közelget a kikelet
Napsugárkák ragyogása
Elűzi a zord telet.

Minden éled, a madárka
Vig dalokat zengedez
Enyhe szellő illattal
Uj lombok közt lengedez.

Lombos erdön zöld mezőben
Mosolyog a kis virág,
Lombos erdön, zöld mezőkön
Ragyog újra a világ.

A természet virághimzett
Zöld mezébe öltözött,
Messze tájról golya, fecske
Hozzánk vissza-költözött.

Minden-minden ujra éled
A természet tavaszán,
Csak a te tavaszod késik
Édes drága szép hazám!

H g.

Márczius tizenötödike két részre osztja
a magyar történelmet, ami eddig volt a
szenvedések, az elnyomatások, a lenyűgözé-
sek, a széthuzások, a szétagoltságok s a
panaszok kora; a mi aztán következett:
az a szabadság, testvériség és egyenlőség
időszaka.

Ez a nap a magyarnak igazi nemzeti
ünnepe.

A mi a Messiást kereső királyoknak
Betlehem fénylő csillaga volt, a mi a der-
medt éjjeli vándor bujdosónak a távoli
mécs világ, a mi az eltévedt hajósnak a
világító torony: az volt a magyarnak 1848.
márczius 15-ike, mely eljőve fény-
ben, dicsőségben, elhozván 12 millió job-
bágnak szabadságát, adott e huzánk 14
millió szabad és egyenlő jogú polgárt, adott
erőt és adott hatalmat az örök életre.

Méltó tehát, hogy leborulván e szép
nap, e nagy nap, e dicső nap emléke
előtt és hazafias érzéssel ünnepet szen-
teljünk.

Mert ha a hitéletnek legnagyobb ün-
nepe a megváltás ünnepe: a magyarérze-
lemnek — világi értelemben — ugyanaz a
márczius 15-ike.

Vessük le tehát e napon a minden-
nap élet köntösét, öltözzünk ünneplőbe;

A „Hunyady“ huszár.

Az „Abony“ eredeti tárczája.

Irta: T. J.

A természet ébred, a tavasz tündére meg-
érinti varázs pálcájával a földet s a varázs ütésre
egyszerre megváltozik a föld színe. Az erdő, a
mező ezer virányai előtörnek téli bőrtönből s
föl az égfelé törekszenek. Minden a szabad lég
után vágyik ilyenkor, a rügy szétzúzza bőrtöne
falát s kipattan, a lepke átrágja bezáró gubóját s
az égfelé röppen. Szabadságot hirdet a természet
minden fűszála, minden virága s az ember meg-
érti a természetet. Megértette a magyar nemzet
is azt s 1848 márczius 15-én, az ébredő tavasszal,
kivivta a „szabadság“, „egyenlőség“ és „testvéri-
ség“ soha el nem hervadó virágait.

A régi idők emléke visszazír a multból. A
régidők dicsőségéből merítsünk erőt új szenvé-
dek elviselésére, a régi idők dicsősége sarkaljon
bennünket nagyobb tettek elkövetésére. A régi
időből 1848—49-ből, a magyar vitézség fénykorá-
nak felvirágzásából mondok el egy kis igaz
történetet.

B* városban tanyáztak a „Hunyady“ huszá-
rok, nyalka legények mindannyian, hősök mind
főtisztától a legutolsó közlegényig. Hosszu karikás
ostor mindegyiknél, a végében drótszinórral. Hej,

menjünk a templomba hálát adni a magya-
rok Istenének gondviseléseért, imádkozni
pátrónánknak oltalmaért, s állítsunk emlé-
ket megdicsőült nagyjaink emlékezetére.

A nagy nemzetek jó példával mennek
előttünk.

Nézzük Német — különösen — Fran-
czia országot, hogy önti érzébe, vési kőbe
nemzete dicső multjának egy-egy emlékét,
a kegyeletes érzésnek egy-egy megálló
helyét.

Német országban a napokban még
annak az anyának is szobrot emeltek, ki
legnagyobb költőjét, Göthét szülte a nem-
zetnek, az egész világnak.

Francia országban nem mulik el év,
melyen egy-egy kiválóbb nemzeti mozza-
nat emlékére szobrot ne állítsanak.

És ha ezeket figyeljük, látjuk ezeknek
szellemi és anyagi erősödését, izmosodását
s messze fölénk való emelkedését.

Mennyi dicső emléke van a magyarnak
Árpádtól Rákóczy-ig s onnét Kossuth-ig,
hány nagyjának emlékezetét őrzi a borongó
loyalításban fuldokló honfi kebel?

És a tünő évekkkel mindinkább homá-
lyosulnak azok a dicső emlékek, enyésznek
örömeink, szabadságunk egy-egy fellobbanó
lángjának emlék ünnepén; tünnek napjaink

hány nyert ütközetről beszélhetett volna az a
karikás ostor!

A vitézek nyugodtan pihentek; ütközetre
nem volt kilátás, tehát vígan voltak, különösen
pedig mert jó paprikás gulyás hus volt kilátásba
vacsorára.

Legjobb kedve volt azonban Boki János
közvitéznek, ki ugyancsak nyilvánította hangos
jó kedvét, úgy hogy a főhadnagy is figyelmessé
lett arra s oda szólt a huszárnak:

— Mi bajod van Jancsi fiam, talán veszte-
det érzed?

— Hogyne lenne jó kedvem főhadnagy ur,
mikor német helyett paprikást eszünk vacsorára,
— felelte a huszár.

Alig pihentek egy negyed órát a katonák,
mikor a czirkáló előrsök ellenség közeledtét je-
lezték.

Nosza gyorsan lóra kaptak a huszárok, köz-
tük Boki János éktelen káromkodva.

— No Jancsi hát elmarad a vacsora —
szólította meg a főhadnagy a közvitézt.

— Dejszen főhadnagy ur, megesszük a né-
metet estig százszor is, én csak azt mondom:
eszek még én abból a paprikásból — mondja a
győzelemhez szokott hadfi.

A közeledő ellenség német vasas csapat volt.
Az előcsapatok csete-patéja után csakhamar

elvesztése fölötti bánataink; bomladoznak reményeink a szebb és jobb jövő iránt.

Miért hogy ez így van?

Azért, mert kezdünk visszafelé menni a széthuzás, a széttagoltság sötét kora felé a helyett, hogy törhetlenül megmaradnánk azon az uton, melyet számunkra 52 évvel ezelőtt a Szabadság, Egyenlőség és Testvériség szent nevében Petőfi és Kossuth kijelöltek

De félre a sötét képekkel, örömtüzeket gyujtsunk a honszeretet tiszta fehér oltárán, — gyujtsuk lángra szívünk-lelkünk hazafiúi érzelmeit ezen az egyetlen napon, melyet a nemzeti akarat fenséges nyilvánulása több mint felszázadon át ünneppé, a hős magyar nemzet örömmünnepevé avatott.

1848. márczius 15! Légy üdvözölve te dicső, a szabadság glóriájában fölkelő fényes nap, mely reményt gyujtottál millió meg millió szívbe és az öröm pirját varázsoltad millió meg millió elnyomott rab-szolga sáppadt arczára

. . . . És imádkozzunk, hogy ennek a napnak dicsősége, fénye el ne muljon soha!

Jöjjön bár vihar, vész, sötétség; míg márczius 15-ének emlékezete lelkünkbe világít, szívünkben melegít: addig csak Istentől felhet a magyar, mástól senkitől széles e világon!

Emeljük a zászlót magasra és zengjen a dal márcziusnak idusán:

„Hazádnak rendületlenül

Légy hive óh magyar!”

Temesközzy Gerzson.

Márczius 15-iki ünnepélyünk.

(T. G.) 52 éve lesz márczius 15-én, hogy a magyar nemzetre felderült a szabadság, egyenlőség és testvériség bíbor hajnala.

Ünnepe ez a nap a magyarnak, melyen

komoly ütközetre került a dolog, a „Hunyady“ huszárok, mint haragvó oroszlanok robantak az ellenségre. Mi áll utjába a hegyről lerohanó hó tömegnek, mi állítja meg a tenger bőszi viharát? . . . semmi, mindent elsöpör az, mit utjában talál.

Rövid háromnegyed órai harc után a magyarok pozdörjára zúzták az ellenséget s a német futott, mint szélben a katáng.

A győzelem teljes volt, hire sem maradt a futamodó ellenségnek, most már nyugodtan pihenhetek a győztes hadfiak.

Ütközet után megzímálták az elesetteket, a megholtaknak ágyudörgéssel adva végbucst a bajtársak, a sebesülteket pedig ápolás alá vették.

Csak Boki Jánost nem találták schol, sem az elesettek, sem a sebesültek között.

— Szegény János, hát még se vaesorál itthon — mondja a főhadnagy sajnálva a jó vitézt.

A sereg nyugalomra tért, amennyire ez harcász idöben katonailag lehetséges s hozzá látott most már kétszeres étvágygyal a harc után, az evéshez.

Épen javában osztották a menázsit, mikor hangos riadalom támad a vitézek között s Boki János tajtékoz, gyönyörű fekete lovon, kezében kibontott karikás ostorával bevágatott a táborba, a főhadnagy elé ugratva. „Jelentem alássan főhadnagy ur, megérkeztem.“

századok bilincse hulott le 12 millió honpolgár munkás kezéről, melyen szabaddá lett a szó és közkinésése a honszerelem.

Ünnepet ül e napon mindenki, kiben a hazafias érzés lángja ég s ki büszke ama szívet-lelket emelő tudatban, hogy magyar!

Abony város közönsége is ünnepet ül, — esütörtökön délután, a városbáz tanácstermében népes értekezletet tartott, melyen a márczius 15-iki ünnepély módozatait állapította meg.

Az értekezletet Gulner Gyula, kerületünk országgyűlési képviselője hívta össze, melyet ő nyitott meg, lelkes beszéddel vázolván e nagy nap növekvő jelentőségét, melynek eszméje a nemzet szívével-vérével össze van forrva. Örömmel teljesítette és kötelességének tartotta az értekezlet összehívását, — üdvözli a megjelenteket és felhívja a gyűlést elnök és egy jegyző megválasztására.

Az értekezlet Gulner Gyulát elnökül és Mózes Imrét jegyzőül megválasztotta.

Elnök a gyűlést megnyitván, felhívja a jelenlevőket, hogy az ünnepély programjára nézve javaslatot terjesszenek elő.

Komáromy József ajánlja, hogy miután az iparos dalárda készül az ünnepélyre, énekével az nyissa meg az ünnepélyt s hogy Gulner Gyula országgyűlési képviselő az ünnepi beszéd, — Dobozy Kálmán egy szavaltat megtartására kéressék föl.

Az ünnepély rendezésére s a program végrehajtására egy végrehajtó bizottság választott Komáromy József elnöke alatt: Lukács Gyula, Temesközzy Gerzson, Palásti Pál, Király János, Egedi József, Makay János, Retkes Dániel, Dobozy György, Somodi István és Havas Gyula tagokkal.

Az ünnepély költségeinek fedezésére egy gyűjtő-iv bocsátattat ki, melyet Gulner Gyula elnök 20 koronával nyomban megnyitott, melyen 60 korona azonnal be is folyt Lukács Gyula pénztárnoknál. — Komáromy József indítványa folytán kimondja az értekezlet, hogy a költségek-ből esetleg fennmaradó összeg a helyben felállítandó Kossuth-szoborra tőkésítettik.

Havas Gyula az értekezlet nevében meleg köszönetet mond az elnöknek az értekezlet összehívásáért s a gyűlés vezetéseért, ki is a jelenlevők lelkes eljenzései között az értekezletet bekezesztette.

Ezután a végrehajtó-bizottság tartotta meg értekezletét, melyen az alábbi programban állapodott meg:

Polgártársak!

1848 márczius 15-ének 52-ik évfordulóját Abony város hazafias polgárai megünnepelni kívánják.

Hogy mi volt 1848 márczius 15., mi volt a szabadságharc, azt tudjuk mindnyájan, tudja minden magyar. 1848 márczius 15-ike volt az,

Kevéssel a B. . . i ütközet után a czeplédi „Richl“ vendégfogadóban volt egy német lovas kapitány, nagyokat sóhajtvá, de senki sem mert megkérdezni mi baja.

Végre is megszólalt a német a körülevökhöz intézve szavait:

— Hej, uraim még így soha életemben nem jártam meg, nem bánom a szégyent, csak azt a jó fekete arab lovat sajnálom. Hallották hírét ugy-e a B. . . i ütközetnek? hogyne hallották volna, hisz ott a magyarok győztek, folytatta a kapitány; de mégis sikerült foglyul ejtenünk egy „Hunyady“ huszárt, bár ne sikerült volna. Nyalka legény volt, különösen megbámultuk hosszú drót végű karikás ostorát. Kötöttünk a huszárral, persze boszuságunkban, a vesztés embernek soha sincs valami rózsás kedve s megkérdeztük, hogy ugyan hányan fogták el?

— Lehettek vagy negyvenen — felelte kurtán a huszár. Megmosolyogtuk a számot, azután a többi társaimmal egyetértve elhatároztuk, hogy majd mindjárt szaván fogjuk mi a legényt.

— Ki mersz-e állni most mindjárt negyven embernek öcsém? — kérdeztük a huszárt, ki nagy csodálkozásunkra késznek nyilatkozott a próbára, hanem kikötötte, hogy lovat ő választ magának. Az én lovamnak akkor nem volt párja a regimentben, hát mindjárt azon is akadt meg

mely szabaddá tette a szót, a gondolatot, a vallást, a lelkiismeretet. 1848 volt az, mely kivívta az ország függetlenségét. Befelé az eszmék forradalma, kifelé a nemzet önvédelmi harcra volt az. Szabadság, egyenlőség és testvériség ekkor hordozák zászlódat. E dieső emlékre szenteljünk egy napot, márczius 15-ikén ünnepezzük azt meg, mint igaz magyarokhoz illik most is méltóan.

Jöjjetek el mindnyájan, ne hagyjátok, hogy a szent nap emlékére a feledés fátyola boruljon.

Márczius 14-én este 6 órakor 48 ágyulövés jelzi az ünnepély előestélyét. 15-én reggel 6 órakor 48 ágyulövés, délután fél 3 órakor 3 ágyulövés jelzi a városháza téreni gyülekezést, amikor az egyletek zászlóikkal felvonulnak. 3 órakor szintén 3 ágyulövés ad jelt az ünnepély megkezdésére.

Programm:

1. „Hymnus.“ Éneklí az iparos dalárda.
2. „Talpra magyar!“ Petőfi Sándortól, szavalja Dobozy Kálmán ur.
3. „Kossuth induló.“ Éneklí az iparos dalárda.
4. Ünnepi beszéd. Tartja Gulner Gyula orsz. képviselő ur.
5. „Honfi dal.“ Éneklí az iparos dalárda.
6. Márczius 15. Ábrányi Emiltől, szavalja Lehóczki Joachim ur.
7. „Szózat.“ Éneklí az iparos dalárda és a közönség.

Tisztelettel kérjük a város lakosságát, hogy házaikat zászlókkal lássák el s minél számszabban jelenjenek meg az ünnepélyen.

Abony, 1900. márczius 10.

Hazafias üdvözléttel:

a rendező-bizottság.

Az „Eötvös-Alap“-ról

A néptanítói kar, a melyre koszorus költőnk szerint az a feladat várakozik, hogy Magyarországot másodsor is meghódítsa s a melynek jutalma ezért az életfogytig tartó szegénység — fogadalom nélkül. — hogy e szegénysége dacára is megfelelően nagy Eötvösünk szellemében a társadalmi élet terén reá várakozó népnevelői hivatásnak, ezelőtt 25 évvel megalkotta az „Eötvös-Alap“-ot, azt az „Országos tanítói segélyegyesület“-et, a mely a haza népoktatásügyének összes munkásait a kartársi közérület erejével felekezeti és nemzeti különbségre való tekintet nélkül egyesíteni törekszik első sorban a végből, hogy példával mutassák meg, hogy miként lehet és miként kell e haza szegényebb sorsu polgárainak egymást abban támogatniok, hogy Istentől kiváló szellemi tehetségekkel megáldott gyermekeikből a nemzet

a szemé az átkozott huszárnak. Nem akartam oda adni a lovam, de mégis tisztársaim nógatására beleegyeztem.

Fölült a huszár, úgy ült a lovon, mintha hozzá lett volna nőve, ingatta magát rajta, próbálta a lovat, kibontva karikás ostorát.

Aztán felállítottuk vele szemben a negyven katonát, azzal hajrá! A mieink hirtelen félkört alkotva közre akarták kapni, de az mint villám a szélere perdült a sornak és vágta orrát szemét a lovaknak. A melyik lovat egyszer megütött az nem mert többet közel menni hozzá. Már mind elmaradoztak a mieink, de mégis három jó vitézem rajta hajtott erősen, azokat meg úgy össze hasogatta az ostorral, hogy patakban folyt a vér a lóról, emberről. Végre ezek is kidőltek. Azzal körül nézett a huszár, mi tisztek ott álltunk egy csapatban bámulva a huszárt, e közénk ugratva, jobbra-balra osztogatta csapásait a karikás ostorral és sarkantyúba kapva lovam, mint a fergeteg elvágatott. Üldöztük mi azt, de nyomába sem birtunk hágni s oda lett a lovam. Nagy szégyen volt reánk nézve, hogy annyi embert csuffá téve maga is megmenekült. De nem bántam volna már semmit, csak fekete paripám megmaradt volna, minek párját nem találok soha.

javára és dicsőségére jeles polgárokat nevelhesenek. S a magyarországi tanítóknak ezt a nemzeti közérzületet is hiven gondozó jótékony egyesülete működésével a kormány és a művelt magyar társadalom jóindulatát és pártfogását megnyervén, ezek támogatása mellett hova-tovább mindegyre jobban megerősödött s az 1899-ik év végéig már számot tevő sikereket tudott fölmutatni.

Az „Eötvös-Alap“ az 1898/99-ik tanévben 186 szegényebb sorsu néptanítói család gondját enyhítette, mintegy 15,650 frnyi, részint ösztöndíjak, részint pedig egyéb segélyek alakjában nyújtott segélyösszeggel. Az ezen jótéteményekben részesült 186 tanítói család között volt vallást tekintve: 87 róm. kath., 35 ev. ref., 34 ág. ev., 15 izr., 2 gör. kath. és 2 unitárius. Áldásos működése azonban a jelen 1899/1900-ik tanév végéig előreláthatólag tetemesen kedvezőbb lehet a múlt événél is; mert az egyesület által megvásárolt épületben, a mely a magyarországi tanítók forró óhajlásának megfelelőleg s a legfelső engedelmével a „Ferencz József Tanítók-Háza“ nevet viselheti, az 1899. évi nov. 19-én dr. Wlassics Gyula miniszter, mint az „Eötvös-Alap“ főfelügyelője, megnyithatta már a vidéki tanítók jelesen tanuló fiai számára berendezett internátust.

A „Ferencz József Tanítók Házában“ jelenleg 20 ifju teljesen ingyen, 34 pedig havonként 8 koronáért részesül tisztességes lakásban. Az internátusba felvett 54 tanuló közül joghallgató 14, bölcsészethallgató 16, rajztanárjelölt 5, orvosnövendék 5, műegyetemi hallgató 6, állatorvosnövendék 2, polgári iskolai tanárjelölt 2, kereskedelmi szaktanfolyam hallgató 1, iparművészeti iskolai tanuló 2, üvegtechnikus 1 — Vallás szerint: róm. kath. 24, ág. ev. 16, ev. ref. 8, izr. 4, görög kath. 2. Elemi iskolai tanítónak a gyermeke 48, polgári és keresk. iskolai tanáré 6, kisdédóvóé 1, középiskolai tanáré 2. Illetőségüket tekintve 24 vármegyéből valók. A tanulók rendelkezésére áll az internátusban 11 háló-, 3 munka- és 1 társalgóterem, 1 zongora, 11 lap és egy könyvtár.

Az „Eötvös-Alap“ gondozói a jelen tanévben is ki tudták a budapesti vendéglősök jóvoltából s egy-két testületnek és asztaltársaságnak a segédmélvel eszközölni, hogy a vidéki tanítók és tanárok jelesen tanuló fiai közül Budapesten egyszázketten részesülhessenek az ingyen déli-étkezés jótéteményében. A szabad-asztalt étkező ifjak közül vallást tekintve van: 56 róm. kath., 26 ág. ev., 10 ev. ref., 4 gör. kath. és 6 izraelita. — Miként az egyesület f. évi költségvetéséből kitűnik, az „Eötvös-Alap“ a jelen tanév végével az egyesület kötelékébe tartozó egyének között ösztöndíjak és segélyösszegek alakjában 6400 koronát oszthat szét. Fennállása óta máig az „Eötvös-Alap“ 369 esetben nyújtott már segélyt, 550 esetben pedig ösztöndíjat és 461 tanuló számára szerzte meg Budapesten az ingyen déli-étkezés jótéteményét s így az internátus kedvezményeit számba sem véve, már is 1330 tanító-családot részesített támogatásban; az általa nyújtott jótétemények értéke pénzben kifejezve jóval meghaladja a 97000 forintot.

Az egyesület tőkésített vagyona azonban a mult év végén sem haladta meg a 107,000 forintot; mert a magyar tanitóság nagy többsége sok ideig távortartotta magát az „Eötvös-alap“ ügyeitől! A mult évben azonban, a mikor az egyesület a közoktatásügyi miniszternek és miniszter-tanácsnak buzdító, bátorító és pártfogó kegyelmére támaszkodva a tanítók fainak internátusát megnyithatta és a „Magyarországi Tanítók Országos Bizottságával“ egyetértőleg a „Néptanítók Lapja“ által is támogattatván, erélyesebb mozgalmat indított meg annak a tőkének az egybegyűjtése czéljából, a mely a Budapesten és a Kolozsvárott a kormány által felépítendő „Tanító-Házak“-ban szervezendő „Tanuló Otthonok“ fenntartásához megkívántatik, — a magyarországi tanítók nagy többsége magáévá tette és tiszteletre méltó áldozatkészséggel felkarolta az „Eötvös-alap országos tanítói segélyegyesületének“ gondozását. A magyar tanítói kar a mult év második felében 150,000 koronánál jóval többet ajánlott fel az „Eötvös-Alap“ czéljaira s a „Tanítók Házainak“ alapjára és ezóta nagy önmegtadással fizetgetik, még a legszerényebb anyagi körülmények között élő néptanítók is a felajánlott összegeknek önként magukra vállalt részleteit.

Hogy pedig az „Eötvös-alap országos tanítói segélyegyesülete“ mindezeket tudva, mégis magára merete vállalni a budapesti és kolozsvári „Tanuló Otthonok“ fenntartásának a gondját és köteleességét, — tette és tehette ezt abban a reménységben, hogy a művelt magyar társadalom

ezen túl még nagyobb mértékben fel fogja a magyar tanitóságnak azt az egyesületét karolni, a mely az „Eötvös-alappal“ és az ezzel kapcsolatos „Tanítók Házainak“ alapjával oly nemzeti közgyűjtőget hazánk javának előmozdítása czéljából Isten dicsőségére, a mely végtelen időkig mindenkor a magyarországi tanítók és a tanárok gyermekeit fogja abban támogatni, hogy életpályájukra, a nemzet hűséges szolgálatára minél tökéletesebben előkészülhessenek.

És a magyar tanitóságnak ez a reménysége be is fog teljesedni és pedig nemcsak azért: mert a művelt magyar társadalom nagy többsége érzi, tudja, megvan a felül győződve, hogy közoktatásügyünk munkásainak s kiválóképen pedig néptanítóknak az egész nemzet sokkal tartozik, mert szolgálataikat eddigelé nem méltányolta kellőképen, — hanem azért is, mert hiszen senki sem tudja bizonyosan, hogy nem a saját ivadékaiknak a jólétét mozdítja-e elő, a midőn azt a nemzeti közgyűjtőget gyarapítja, a melyet a tanítóknak ez az országos segélyegyesülete gyűjtőget össze. Avagy ki tudná azt előre megmondani, hogy nem jut-e egyik-másik ivadéka a tanítói pályára.

Nemzeti büszkeséggel hirdeti az egyesület ország-világ előtt, hogy nincs állam, a mely a maga közoktatásügyi munkáit jelesen tanuló gyermekeiknek a neveltetésében oly hathatósan támogatni hajlandó volna, mint Magyarország, a mely az idén 500,000 forintot vett fel költségvetésébe a „Tanítók Házainak“ a felépítésére és berendezésére; hogy nincs nemzet, a melynek olyan főuri családja volna, a mely oly fejedelmi ajánlékot adhatott volna közoktatásügyi munkásainak, mint a minővel báró Eötvös József családja a magyar tanitóságot megörvendéztette, a midőn a nagy nemzetnevelő Eötvös József báró műveinek tulajdonjogát a „Tanítók Házai“ alapjának adományozta; és hogy nincs Európában hazánkon kívül oly egyetemi város, a melyben évről-évre annyi nemesen érző polgár akadna, akik miként a budapesti vendéglősök ipartársulatának a tagjai — naponként szives készséggel száznál is több jelesen tanuló ifjut látnak el az ingyen déli-étkezés jótéteményével; stb.

A midőn mindezeket e becses lapok olvasóinak jóságos figyelmébe ajánljuk, egyuttal azzal a kérelemmel járunk hazánk polgáraihoz: nyujtsák ki segítő jobbukat és támogassák kegyes adományaikkal az „Eötvös-Alap“-ot, melynek pénztárosa Schmidt Albin (Budapest, VII., Wesselényi-utca 44. sz.)

Budapest, 1900. február hó.

Az „Eötvös-Alap“ elnöksége.

MI UJSÁG?

— **Az egyesületek ünnepe.** Márczius 15-ét megünnepeli több egyesületünk is. Így a népkör társas-estéllyel egybekötött közvacsorát rendez, 80 kr. díj mellett. — A polgári kör is — mint minden évben — az idén is megtartja nagyszabású társas vacsoráját, melyen közéletünk előkelő tagjai részt szoktak venni. Emelni fogja az estély fényét most azon körülmény is, hogy kerületünk orsz. gyűl. képviselője, a mostani ünnepély megteremtője, Gulner Gyula is részt fog venni a közvacsorán, hol alkalmunk lesz ragyogó ékeszöllésában gyönyörködhetni.

— **40 év emléke.** Bogyó Sándor róm. kath. igazgató-tanító 40 éves működése alkalmából, az e czélra alakult bizottság gyűjtést indított valamely értékes tárgy beszerzésére. Az emléktárgyak (ezüst disz pohár és egy szép fejes aranygyűrű) kartársai és hálás tanítványai adományából már megvásároltattak s a jubiláns névnapján f. hó 18-án, vasárnap d. u. 4 órakor az iskolaszék helységében Schlosser László kartársa alkalmi beszéde kíséretében ünnepélyesen nyujtatnak át. Mindazok, akik az emléktárgyak árához hozzájárulni szivesek voltak, az átnyújtási aktusra ezennel tisztelettel meghivatnak.

— **Halálozás.** A napokban helyezték örök nyugalomra a r. k. tantestület egyik közbecsülésben álló tagjának, Schlosser Lászlónak atyját, Schlosser Jánost. Az öreg Schlosser bácsi, mely néven őt városszerte ismerték, a 48-as időknek volt fia, mint nemzetőr részt vett az önvédelmi harcban. A sok viszontagságot átélt férfiú végre Abonyba került s itt szerető fia istápolása mellett teljes nyugalomban éldegélt, míg 77 éves korában, végelgyengülés következtében 10 napi szenvedés után elszenderült. Nyugodjék békében.

— **Ünnepély.** A Pintér Gyula elnöklete alatt működő „abonyi chevra kádisa“ folyó hó 8-án csütörtökön tartotta meg évi alapítványi ünnepélyét. Ez alkalomból az izr. imaházban dr. Blumgrund a bpesti rabbi semminárium legjelesebb hallgatója egy igen szép beszédet mondott. Délben lakoma rendeztetett, melyen a jelenvolt tagok a régi szokáshoz hiven a jótékonyágnak is áldoztak, amennyiben a szent egyetel czéljára összesen 220 koronát adományoztak.

— **A sorozás eredménye.** Az abonyi járásban megartott idei sorozás eredménye a következő: Állítás kötelesek száma I. koroszt. 484, II. koroszt. 246, III. koroszt. 151; összesen 881. Besoroztatott 313, ezek között 1 egyévi önkéntes, 13 családfenntartó fölmentetett, 18 kevésbé alkalmas; visszahelyeztetett 352; fogyverképtelen 121; fölülvizsgálatra küldetett 3; katonai kórházba küldetett 3; nyilván való nyomorék 10. Távol maradt a fősorozástól I. korosztályból 14, II. koroszt. 13, III. koroszt. 10.

— **Tüzeset.** Spitzer Hermanné szülész nőháza f. hó 7-én éjjel után 1 órakor leégett. Mindenki az igazak legmélyebb álmát aludta, talán a toronyör is; — ami ő neki is csak ki dukál — midőn a vészharang megkondult az bizony már jórészen leégett a különben is avult rozsház teteje, mikorra a tüzoltószerkek megérkeztek és az a néhány férfi, aki tudomást vett a tüzesetről, oda érkezett. Hanem az aztán kandalózus, sőt gyalázatos dolog volt, a mi ott a tüznél végbe ment. Intelligens férfiak, közel-távol szomszédok, a helyett hogy oltáshoz láttak volna, a legmosdatlanabb szájjal szidták, káromolták gyalázták az előjáróságot, — mint halljuk névszerint is fölémelve egyes tagjait. Jó volna, ha az előjáróság vizsgálatot tartana ily esetekben, mert az ilyen dolog messze el szokott harapózni s egyáltalán nem valami kellemes. Egyéb iránt tüzoltó intézmény: jöjjön el a te országod

— **A czeplédi földművesek „Mátyás király“ olvasóegylete,** e hó 11-én d. e. fél 11 órakor az Árpád-terem zászól felavatási ünnepélyt rendez.

— **A szolnoki zsidótemplomra.** A szolnoki zsidó hitközség, a mult évben épített templom és iskola költségeinek fedezésére sorsjáték engedélyt nyert. Őt ilyen sorsjegyet elküldtek gróf Andrássy Dénesnek is, akitől aztán a napokban egy tíz filléres bélyegű levél érkezett a hitközséghez, melyből a felbontás után egy ropogós ezres hullott ki eme sorok kíséretében, hogy szivesen küldi ezt a gróf az 5 sorsjegy ára fejében. — Hát biz ilyesmit is ritkán hall az ember.

— **Merénylet-e, vagy játék?** F. hó 1-én a Cegléd felől jövő és Szolnokra délelőtt 10 óra 30 perczkor érkező 6103. sz. személyvonat egyik II. osztályu személykocsijának ablakán keresztül az abonyi országút átjárójánál egy ismeretlen egyén a kocsiba lőtt. A kocsiban több utazó volt és csak a különös véletlennek és szerencsének köszönhető, hogy komoly szerencsétlenség nem történt. A kocsiblakát a golyó teljesen összezúzta. Az állomásfőnök jelentés tetele után a rendőrség megindította a vizsgálatot s bár a tettest ez ideig nem sikerült kinyomozni, vajjon csak egy rossztréfa, vagy pedig komoly merénylet rémitette-e meg az utazó közönséget.

— **Fölfedezett gyilkosok.** Jász-Arakszállásról vesszük a következő közbiztonsági list: Jász-Jákóhalma községben f. hó 17-én Tóth Apolló ottani lakos, 82 éves, jómódu özvegy nőt megfolytatták s kirabolták. A tettesek egy ideig ismeretlenek voltak, de végre ezeket is sikerült m. hó 22-én fölfedezni. Vajda Gyula örsvezető és Vázsonyi János esendőnek gyanuja támadt a meggyilkolt rokonára, Vaskó József ottani lakosra, a ki a meggyilkoltnak rokona volt. Vaskó alibi igazolásakor nem tudta magát kivágni s a terhelő adatok beszerzése után beismerete a járőr és a később kiszállott Muhoray Béla főszolgabíró előtt, hogy ő és Tari István jákóhalmi lakos, közösen folytatták meg az idős nőt oly formán, hogy saját konyhájában megtámadták, fellökték és megfolytatták, két hosszú kettősbottal, melynek egyik vége a másik bot végével erősen össze volt kötve akként, hogy ezen botot a hajlórészen a nő nyakára illesztették, míg a két végét pedig erősen összeszorították. A nő nyomban kiszendetett. Ekkor felakasztották a kamrában levő létrafogára úgy, hogy a hurkot sötétben nem a nyakára, hanem a nyitva volt hulla száján keresztül kötötték meg. Ezután a csekéy pénzt elrabolták (8 korona 2 fillért) és még a hulla mellett megosztották. Tari is hasonlóan beismerésben van s most a jászberényi fogházban várják méltó bünhődésüket.

CSARNOK.

BUCSÚZÁS.

— Boldogemlékü Király Kálmán halála alkalmából. —

Isten veled te kedves pályatárs!
Isten veled, aludj szép álmokat! . . .
Övezze fény és pálmakoszorú
Dicsőült, fenkölt, drága homlokad . . .!
Találd fel égben, mit e földtekén
Hiába kívánt lenni szellemed,
Változzanak valókká terveid
A szebb hazában — csillagok felett! . . .

Most érezzük, mi is voltál nekünk! . . .
Midőn kettészakadt az a kapocs,
Mely szívünket hozzád bilincselé
Kedves testvér... te kedves szép halott!
. . . Csillag voltál, mely szendén mosolyog
A tiszta ég azúros szép ivén,
Melyet kevés szem lát, míg széjjel nem szakad,
S nem száll belőle drága égi fény! . . .

Szerény voltál, míg itt válál velünk,
Mig köztünk szőtted édes terveid
Mig arczod kedvesen mosolyga ránk
S velünk hordád az élet terheit
De a külső már nagy lelket takart,
Mely égi bérre érdemes vala,
Azért hívott trónjához tégedet
Ilyen korán a mindenek Ura!

Óh jó testvér, te tiszta lilium,
Fogadd szavunk és büszkű sóhajunk,
Akik a távol messze tájain
Te éretted hően imádkozunk!
Te boldog vagy, te már menyben lakol . . .
S zengesz dicső dalt Istenünknek ott, . . .
— Mi még szegények, mert csak messziről
Küldünk feléje hála-szózatot!

Isten veled még egyszer édesünk,
Imádd az Istent értünk is dicsőn!
Emlékezzél meg rólunk is hiven,
Ha lelked vágya teljesítve lőn!
Imádd, hogy itten jó legyen esatánk,
Győzzünk a sátán és a bűn felett,
. Egykor meg égben Istenünk előtt
Örök hálát rebeghessünk veled!

KONCZ JÓZSEF
I. é. th.

Suhay Máté.

Irta: Máthé Jenő.

(Folyt. és vége.)

II.

Amit most elakarok beszélni, az már a 70-es évek közepén történt.

Vásár van. Csak árnyéka ugyan a régi híres szabadságoknak, — azokat megette a vasut. — de azért Debreczen híres szállója, az „Arany Bika” telisdedeli van mulatozó vásáros néppel.

Ló és marhaesiszárok, az elmaradhatatlan makra pipával; nyalka, feszes katonatisztek, birtokosok, mágnások össze-vissza ülnek a teremben. Kupecz a huszártiszt, üzér a mágnás mellett s foly az alku, az üzletek megbeszélése, ivás, dévajakodás és vidám kacaj.

Az egész füstbe borult társaság felett kimagaslík az öreg cigány atleta alakja.

Egy maga áll az egész bandából, hátra sem néz csak úgy igazgatja a fejével őket. Gyérülő haja összeomósodott a nagy melegtől s ránczos arcán nagy izzadság cseppek gördülnek alá; hanem azért csak huzza, huzza közönyösen, kedvetlenül, mert hát pénz kell, nem ugyan neki, de a bandájának. Majd odahívják az egyik asztalhoz, kedvük támadt az „új embereknek”. „Az mulat, akinek pénze van, huzd rá cigány!” S az öreg cigány huzza, huzza s miközben játszik szeme, meg-meg villan, vissza gondol a régi jó időkre, mikor még „urnak” muzsikált, akik nem a pénzért játszó cigányt nézték benne, de a művészt, örömlőknek, bánatuknak tanuját, osztályos részét.

A régi emlékektől önkéntelenül rátéved az ujjá egy régi dalra s most már játszik keservesen, csak úgy sir a hegedü kezében. Nem a közönségnek játszik már, hanem ön magának.

A nagy teremben egy poháresengés, vagy egy szó sem hallik. Az előbb még zajongó társaság elnémult s lélekzetüket visszafojtva hallgatják

a vén cigányt. Még a banda is csak félhalkan, áhitattal kíséri, nehogy rontson valamit a bánatos hangokon.

Kétszer huzta már el a dalt az öreg Boka s mikor harmadszor kezdi, az egyik asztalnál mély bariton hang szólal meg s mintegy önkéntelenül dalolja a zenéhez a szöveget:

Szegény cigány minék is élsz
Már e czudar világon,
Mi várhatna rád ez után:
Inség, nyomor, fájdalom.
Vágd földhöz a hegedüdet
Nem kell a magyar nóta,
„Höher Péter” és czepepli
Jarja 67 óta.

Meghallja az öreg cigány az éneket; ismerős a hang is, meg aki énekel is. Odanéz s mikor meglátja azt a kopottabb alakot egy fél megszely bor mellett, végig gördül a könny borostás arcán, azzal otthagya pénzt, mulató társaságot, oda megy a magános öreg mellé s huzza neki azt a romlatlan, őszerejű dalokat, amik beszélnek a régi jobb időről, régi dicsőségről, amiket már rég elfelejtett mindenki s huzza úgy, amint megtan soba.

S az öreg ur elmélázva dalolja tovább:

„Sárga csikó” „Cserebogár”
Nem kell már ma senkinek,
Jobban izlik az a nóta,
Amit Bécsben füttyölnek;
A cigány is nyakra-főre
Tanulja az operát,
Ehén halna, hogyha huzná:
„Áldd meg Isten a hazát!”

Huzd még egyszer utoljára
„Megvirrad még valaha!”
Aztán tedd le hegedüdet,
Gyászfátyolt hóríts rája,
Majd! ha eljő Kossuth apánk
S megharsan a riadó,
Akkor zengjen hurjaidon:
A Rákóczy induló.

Az a kopott öreg ur tenyerébe hajtott fővel hallgatja még egy darabig, majd ráteszi kezét a hurra s odaszól az öreg cigánynak:

— Hadd el Boka! nines már nekem pénzem!

— Deiszen — szól a cigány — sok pénzt kaptam én már a Nagyságos urtól életemben, hadd huzzam hát most csak úgy tisztességből.

Azzal végig tekint a termen s oda kiált a cigányoknak: „Ide mellém banda, urnak muzsikálunk!”

A vén nemes nem szólt rá semmit. Lehajtott fejét az asztalra s csak hallgatott; ki tudja miket gondolhatott. A cigány pedig játszott tovább.

Egyszer mikor az öreg Boka kínálni akarja, hogy parancsoljon még valami nótát, az nem szól semmit, nem is mozdul a nógatásra s mikor jobban megnézi, akkor látja, hogy meg van halva; akkor látta, hogy holtnak muzsikáltak.

Igy halt meg suhai Suhay Máté, hatalmas nemzetségének utolsó ivadéka, kinek csak az a hibája volt, hogy ur volt teljes életében, úgy is élt — s bármily szegényül — mint olyan halt is meg.

NYILT-TÉR*)

Köszönet nyilvánítás.

Azon jó barátaim és ismerőseimnek, nemkülönben mindazoknak, kik felejthetetlen jó atyám, néhai Schlosser János volt 48-as honvéd temetésén megjelenve, részvétökkel fájdalmainkat enyhíteni igyekeztek, úgy a magam mint az összes rokonság nevében ez úton mondok hálás köszönetet.

Schlosser László.

* E rovat alatt közlöttékért nem vállal felelősséget a SZERK.

Forradalom

a kosmetika terén

UJ!

UJ!

UJ!

ártalmatlan

ártalmatlan

CRÉME ARISTOKRAT.

Bámulatos és meglepő hatásu **arcz és kéz-** créme; — **teljesen ártalmatlan** és **zsirmentes** készítmény; — a legrovidebb idő alatt eltünteti az arcz és kéz mindenféle tisztátalanságát, m. szeplőt-, májfoltot-, bőrtkát (mitessert) sőt hosszabb használat után az arcznak ránczait is elsimitja, eltünteti. **Hatásáért kezeskedem.**

Egy próba tégely ára **1 frt. 50 kr.**

Egy nagy tégely ára **3 frt. — kr.**

Poudre **Aristokrat** a legújabb arcz Poudre **teljesen ártalmatlan** anyagokból készítve, nappal vagy este használva rendkívül szép és elegáns arczszínt ad. Kapható fehér, rózsaszín és krém színben.

Egy doboz ára **1 frt. 50 kr.**

Megrendelések vagy utánvétellel vagy a pénz előleges beküldése mellett eszközölhetők.

Léontine Clément

urhölgnél

Budapest, VII., Csengery-u. 8.